

DİN VE HAYAT

Birey ne demektir?

Birey: Topluları oluşturan ve düşünsel, duygusal, iradeyle ilgili nitelikleri toplum içinde belirlenen insanların her biri, fert, kişi demektir.

Toplum ne demektir?

Toplum; Aynı toprak parçası üzerinde bir arada yaşayan ve temel çıkarlarını sağlamak için işbirliği yapan insanların tümü, insan topluluğu, cemiyet demektir.

İnsan, duyular ötesi âlemi de merak ederken bu âleme ilişkin ne gibi sorular sorar?

- Evreni kim yarattı?
- Bu mükemmel düzeni kim sağlıyor?
- İnsan niçin var edildi?
- Bu varlıkların sonu ne olacak?

İnsan, duyular ötesi âleme ilişkin sorularına nereden cevap bulur?

- İnsanın bu ve benzeri tüm sorularına din cevap verir.

Din ne demektir?

Din, akıl sahibi bireyleri kendi özgür iradeleriyle iyiye ve doğruya yönelten ve onların mutluluğunu amaçlayan ilahî kurallar bütünüdür.

Dinin temel amacı nedir?

Bireyin dünyada ve ahirette mutluluğa erdirmektir. Bu mutluluğa erişecek yolları ve uygulamaları gösterir din.

Dinin ana konuları nelerdir?

Dinin ana konuları; inanç esasları, ibadetler, ahlak ilkeleri ve toplumsal ilişkiler ve kıssalardır.

Din olgusu ve kavramının tarihi geçmişi nasıldır?

İnsanlık tarihi incelendiğinde, her dönemde ve her yerde inanan insan ve din gerçeği ile karşılaşılır. Arkeolojik kalıntılarda, tarihi kaynaklarda, ilahi kitap yazmalarında ve toplumların kültürlerinde dinî motiflerin varlığı yoğun olarak görülür.

İnsanda doğuştan gelen bir inanma isteği-ihtiyacı var mıdır?

Maddi yönüyle beslenme, giyinme, barınma, dinlenme gibi ihtiyaçları olan insanın, manevi açıdan da güvenme, bağlanma, inanma gibi ihtiyaçları vardır. İnsanın biyolojik ihtiyaçları nasıl doğuştan geliyorsa manevi ihtiyaçları da doğuştandır. Bu yönüyle **insandaki inanma ihtiyacı da fitrîdir.** İnsanda her zaman yüce ve güçlü bir varlığa güvenme, ona sığınma ve ondan yardım isteme eğilimi vardır. İnsanın bu isteklerini en güzel şekilde karşılayan dindir. **İnanmak doğuştan gelen bir ihtiyaçtır.**

İnsandaki inanma isteğinin fitri oluşuna örnek verilebilir mi?

Dünyaya gelen her insan fitrat üzere (tek olan Allah'a inanma eğiliminde) doğar...” Hadis

İslam dininin temel inancını nasıl açıklarız?

İslam inancının temeli tevhit inancına dayanır. Allah'ın gönderdiği tüm dinler tevhit vurgusunu öne çıkarır. Din; inanç, ibadet, ahlak ve sosyal ilişkilerde Allah'ın (c.c.) varlığı ve birliği esası üzerine kuruludur. İslam dini bunu her alanda ve hayatın her aşamasında tevhid vurgusuyla öne çıkarır.

Tevhit inancı ne demektir?

Allah'ın var ve bir olması inancına tevhit denir. Yani her şeyi yaratan, yöneten çekip çeviren bir olan Allah'a inanmak demektir tevhit.

Tevhit inancına örnek ayet ve hadisler var mıdır?

- “(Rabbimiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz.”
- “De ki; namazım, ibadetlerim, yaşamım ve ölümüm ancak âlemlerin rabbi olan Allah içindir.”
- İşte Rabbiniz Allah O'dur. O'ndan başka tanrı yoktur. O, her şeyin yaratıcısıdır. Öyle ise O'na kulluk edin, O her şeye vekildir (güvenilip dayanılacak tek varlık O'dur). Enam-102
- De ki: Eğer söyledikleri gibi Allah ile birlikte başka ilâhlar da bulunsaydı, o takdirde bu ilâhlar, Arş'ın sahibi olan Allah'a ulaşmak için çareler arayacaklardı. İsra-42

İnsan evrendeki anlam arayışında kendine ne gibi sorular sorar?

İnsan direk ve dolaylı bir şekilde kendine “Ben kimim? Niçin yaratıldım? Nereye gideceğim? Dünyanın sonu ne olacak?” gibi sorular sorar ve cevap bulmaya çalışır.

Dinin özellikleri nelerdir?

- Din, bireyin yaşamına anlam katar.
- Din, ahiret inancıyla insanın ölümsüzlük isteğine cevap verir.
- Din, hastalıklara, musibetlere ve felaketlere dayanma gücü verir.
- Din, birey yanında toplumları da iyiye ve güzele yönlendirmek üzere hükümler ortaya koyar ve toplumların barış ve huzur içinde yaşamalarını ister.
- Din; inanç, ibadet ve ahlak yönüyle toplumu kuşatır.
- Dinî emirler, tavsiyeler ve öğütler insanın aklına hitap eder, kalbine dokunur ve ruhunu aydınlatır.
- Din, dünya ve ahiret mutluluğuna yöneltir.
- Din, akrabalar ve komşularla iyi ilişkiler kurmayı önerir.
- Din, Allah'a (c.c.) kulluk etmeyi ve insanlara saygılı olmayı ister.

Dinin bireysel ve toplumsal yönüne örnekler verilebilir mi?

Dua, namaz, oruç, hac gibi ibadetlerle yaşadığı dinî tecrübeler insandaki güvenme duygusunu pekiştirir. Bir varlığa sığınma ve bağlanma ihtiyacını giderir. Zekât, sadaka gibi sosyal ve iktisadi yönü öne çıkan ibadetler ise insanlara, birbirlerine karşı hak ve görevlerini hatırlatarak daha mutlu bir sosyal çevrenin oluşmasını sağlar. Toplumun birlik ve beraberlik içinde huzurlu bir yaşam sürdürmelerine katkı sağlar.

Dinin Temel Gayesi nedir?

Dinin temel gayesi insanların dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamaktır. İslam'ın açıkladığı emir ve yasakların amacı; insanı ahlaken yüceltmektir. İnsanlar toplumda bir arada yaşarken hem ahlaki hem de hukuki bir takım yasalara uymak zorundadır. İslam dininin ahlaki ve hukuki düzenlemeleri bireysel ve toplumsal hakları güvence altına alır.

İslam'ın korunmasına önem verdiği temel haklar nelerdir?

Can, nesil, akıl, mal ve din emniyeti olmak üzere beş başlıkta değerlendirilmiştir. Bunlara zaruriyyat, zaruratı diniyye veya zaruratı hamse de denilir.

Canın Korunmasına ilişkin dinin tavsiyeleri nelerdir?

Canın korunması İslam dinine göre en temel haktır. İslam'a göre insan hayatı kutsaldır

“Fakirlik korkusuyla çocuklarınızı canına kıymayın. Biz onların da sizin de rızkınızı veririz. Onları öldürmek gerçekten büyük bir günahtr.”

“... Kim bir kimseyi öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir can kurtarırsa bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur...”

Hz. Muhammed (s.a.v.) “Müslümanın Müslümana malı, ırzı (şeref ve namusu) ve kanı haramdır (dokunulmazdır)...” buyurarak canın, malın ve ırzın dokunulmaz olduğunu bildirmiştir.

İslam, sadece Müslümanların değil, tüm insanların yaşam hakkının korunmasını ister. **Can güvenliğini din, dil, ırk ayrımı olmaksızın bütün insanlar için geçerli sayar.** Çalışan bireylerin iş sağlıklarının ve can güvenliklerinin sağlanması da canın korunması kapsamında değerlendirilir.

Bireylerin can güvenliğini tehlikeye düşüren önemli sorunlardan biri de iş kazalarıdır. Hz. Muhammed (s.a.v.) birçok hadisinde can güvenliği konusunda Müslümanları uyarmıştır. **Ok ve yayıyla mescide uğrayan birine, “Onun temrenine (demir ucuna) sahip çık.”** buyurarak çevre güvenliğinin sağlanmasına vurgu yapmıştır.

Neslin Korunmasına ilişkin dinin tavsiyeleri nelerdir?

Neslin korunması **toplumun devamı için bir zorunluluktur.** Neslin korunabilmesi sağlıklı bir aile kurmakla mümkündür. Bu nedenle İslam dini, aile kurumunun temeli olan nikâh üzerinde önemle durmuştur. Kur'an-ı Kerim'de evlilik ve aile ile ilgili kurallar ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'de “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir...” buyurarak ailenin önemini bildirmiştir.

Neslin korunması ailenin korunmasıyla mümkündür. Peygamberimiz sav bir hadisinde şöyle buyurmaktadır: “Ey gençler! Aranızda gücü yeten evlensin. Çünkü evlenmek gözü haramdan korumak ve iffeti muhafaza etmek için en iyi yoldur...”

İslam dini aileye niçin önem verir?

İslam dininin aileye verdiği önem, kişinin ilk eğitim aldığı sosyal kurum olmasından kaynaklanır. Birey ailede iyiyi doğruyu öğrenir. Hayata hazırlanır. Toplum içinde nasıl davranacağını anne babasından öğrenir. Birey dinî değerleri, güzel ahlaki davranışları anne babasından öğrenerek hayata geçirir. Bu yönüyle aile bir okul gibidir. Çocuklar milli ve manevi değerleri, sevgi, şefkat, merhamet, birlikte iş yapma gibi ahlaki değerleri de aile ortamında edinirler.

Aklın Korunmasına ilişkin dinin tavsiyeleri nelerdir?

Allah'ın (c.c.) insana verdiği en önemli nimetlerden biri de akıldır. Kişinin dinen mükellef olabilmesi için akıl sağlığının yerinde olması gerekir. Hz. Muhammed (s.a.v.) bu konuda şöyle buyurmuştur: **“Şu üç kimseden sorumluluk kaldırılmıştır: Ergenlik çağına gelinceye dek çocuklardan, uyanıncaya kadar uyuyandan, akli dengesi yerinde olmayandan.”**

İslam dini, insanın akıl sağlığına zarar veren şeylerden uzak durulmasını istemiştir. Bu nedenle akla zarar veren içki, uyuşturucu maddeler ve diğer zararlı maddelerin kullanımını yasaklamıştır. Bu konuda Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: **“Ey İnananlar! İçki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytan işi pisliklerdir, bunlardan kaçının ki saadete eresiniz.”** Hz. Muhammed (s.a.v.) akıl sağlığına zarar veren içki konusunda “İçki bütün kötülüklerin anasıdır.” buyurarak bu konuya dikkati çekmiştir.

Malın Korunmasına ilişkin dinin tavsiyeleri nelerdir?

Malın korunması; mülkiyet, ekonomik haklar, üretmek, sahip olmak, satmak ve tüketmek ile ilgili hakları kapsar. İslam'a göre herkes kendi imkân ve ölçüsünde mülk edinme hakkına sahiptir. Her bireyin çalışıp emek sarf ederek meşru yollardan elde ettiği mallarına sahip çıkma ve kazandığı malı harcama hakkı vardır.

Kişî haram ve gayri meşru yollar olmamak kaydıyla kazandığı malı biriktirir, satar, gelirinden faydalanır.

İslam dini, çalışmayı teşvik eder. Kişinin kendi elinin emeğiyle geçinmesine ve üretmesine özendirir. Bu

konuda Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **“İnsan için ancak çalıştığı için karşılığı vardır.”** Hz. Muhammed (s.a.v.) de “Hiç kimse kendi el emeğiyle kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir...” buyurarak insanları üretmeye ve geçimini sağlamak için çalışmaya teşvik etmiştir.

İslam’a göre kişinin kendi el emeğiyle helal kazanç elde etmesi gerekir.

Helal yollardan elde edilen mülkiyeti korumak, emeğe saygının bir ifadesi olarak yorumlanmıştır. İnsanın kazandığı malı onun izni olmadan almak ve kullanmak büyük günahlardan sayılmış ve yasaklamıştır. Kur’an-ı Kerim’de, **“Ey iman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret dışında mallarınızı haksızlıkla yemeyin...”** buyrulurken insanların mallarının hile, rüşvet, kumar gibi haksız kazanç yollarıyla ellerinden alınması yasaklanmıştır.

Kur’an-ı Kerim’de, tartıda hile yaparak haksız kazanç elde edenler kınanmıştır. Ayrıca insanların emeklerinin karşılığını vermek emredilmiştir. Kur’an-ı Kerim’de **“İnsanların mallarını ve haklarını eksiltmeyin. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın.”** buyrulurken hak edilen emeğin noksan ödenmemesi istenmiştir. Emeğin korunması ve gözetilmesi konusunda Hz. Muhammed (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur: **“Çalışana ücretini teri kurumadan veriniz.”** Emeklerin karşılığı zamanında ve tam olarak verilmelidir.

Haksız kazanç elde edilen yollardan biri de **rüşvettir**. İslam dininde rüşvet olarak alınan ve verilen her şey haramdır. Hz. Muhammed (s.a.v.) bir hadisinde rüşvet alan ve veren için şöyle buyurmuştur. **“Allah’ın lâneti, rüşvet verenin ve rüşvet alanın üzerindedir.”** Bir başka hadisinde de **“Rüşvet alan da veren de Cehennemdedir.”** buyurarak rüşvetten kaçınılması gerektiğini vurgulamıştır.

Haram kazanç elde etmeyi yasaklayan İslam dini, **faizi de haramlar kapsamında saymaktadır**. Malın korunması ve bereketlenmesine engel olan faiz, **“Ey iman edenler! Allah’tan korkun. Eğer gerçekten inanıyorsanız mevcut faiz alacaklarınızı terk edin.”** ayetiyle yasaklanmıştır.

Kur’an-ı Kerim, faizi helal sayarak yiyeceklerin durumunu, **“Faiz yiyenler ancak şeytanın çarparak sersemlettiği kimse gibi kalkarlar. Bunun sebebi onların, ‘Alım satım da ancak faiz gibidir.’ demeleridir. Hâlbuki Allah alım satımı helâl, faizi ise haram kılmıştır...”** ayetiyle açıklamıştır.

Malı koruma yollarından biri de **israftan kaçınmaktır**. İnsanları ve toplumları yoksullaştıran kötü davranışlardan biri de israftır. İslam dini, yeme içme gibi temel ihtiyaçların karşılanmasında dengeli davranılmasını istemektedir. Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyrulmaktadır: **“...Yiyin, için fakat israf etmeyin. Çünkü Allah israf edenleri sevmez.”**

Dinin Korunmasına ilişkin dinin tavsiyeleri nelerdir?

İslam dinine göre dinin muhafazası Müslümanların temel görevlerinden biridir. Dinin korunmasında gözetilmesi gereken en önemli husus **sağlam ve doğru**

bilgi kaynaklarıyla dinin anlaşılmasıdır. İslam dininin temel kaynakları **Kur’an-ı Kerim ve Hz. Muhammed’in (s.a.v.) sünnetidir**. Kur’an ve sünnete dayanmayan din anlayışları kabul edilemez. Dinde dayanağı olmayan ve sonradan ortaya çıkan yaklaşımlar **bid’at** olarak görülmüştür. Bu konuda Hz. Peygamber **“Sözlerin en hayırlısı Allah’ın kitabı Kur’an-ı Kerim’dir. Yolların en hayırlısı Muhammed’in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan ortaya çıkarılan bid’atlerdir. Bütün bid’atler de dalalettir.”** buyurarak dinin korunmasının kitap ve sünnete uygun olarak yaşamakla mümkün olacağını belirtmiştir.

İslam’ın aslından olmayan, dine sonradan giren ve din gibi algılanan hususlara **hurafe denir**. Hurafeler dinden olmayan masal, efsane ve rivayetlere dayanır. Genellikle sihir, büyü, ruh çağırma gibi çeşitli batıl inanışlarla karşımıza çıkar. Bunlar dinin yanlış anlaşılmasına sebep olur. Dinin korunması kapsamında bütün hurafelerden, yanlış anlayış ve inanışlardan uzak durulmalıdır.

Dinin korunması için ne gibi önlemler alınabilir?

- Din en temel kaynak Kur’an ve sünnetten öğrenilmelidir.
- Dinin korunması için yeni nesiller doğru bilgiyle yetiştirilmelidir.
- Hurafe ve batıl inanışlardan kaçınılmalıdır.
- Helal ve haram kurallarına dikkat edilmelidir.
 - Din **tahriflerden uzak tutulmalıdır**. **Tahrif**, saptırma, çarpıtma, değiştirme, bozma, bozulma anlamına gelir.
 - Dini sadece Allah’a tahsis ederek ibadet edilmelidir. Buna dinde ihlas ve samimiyet denir.

Dinin korunmasında bireye ve topluma ne gibi görevler düşer?

Dinin korunması bireysel bir sorumluluk olduğu kadar toplumsal bir görevdir. Çünkü toplumun kurtuluşu ve huzuru Allah’ın (c.c.) sınırlarının korunmasıyla mümkündür.

Dinin korunması konusunda toplumsal sorumluluğa örnek verilebilir mi?

Dini korumak öncelikle kurallarını hayatımızda uygulamakla başlar. Bunun yanında birbirimizi uyarmak gibi toplumsal sorumluluklarımızda vardır. Bu konuda peygamberimizin harika bir benzetmesi var.

“Allah’ın koymuş olduğu sınırları gözetkenler ile o sınırları çiğneyen kimseler, bir gemideki yolculara benzer. Onlar kendi aralarında kura çekip gemiyi paylaşmışlar ve kimilerine geminin üst tarafı, kimilerine de alt tarafı düşmüştü. Geminin alt kısmında bulunanlar, suya ihtiyaç duyduklarında, yukarıdakilerin yanına geliyorlar ve su ihtiyaçlarını oradan gideriyorlardı. Bir defasında kendi kendilerine, ‘Biz kendi payımıza düşen alt kısımda bir delik açsak da yukarıdakileri hiç rahatsız etmesek.’ dediler. Eğer yukarıdakiler, alttaki insanları istekleriyle baş başa bırakırlarsa, topluca helâk olurlar. Eğer onlara engel olurlarsa, hem kendileri hem de diğerleri kurtulur.”